4 JULI 2025

ACCOUNTANTSVERSLAG 2024

Gemeente Assen

Aan:

de raad van de gemeente Assen
T.a.v. de heer J. de Jonge,
raadsgriffier
Postbus 30018
9400 RA ASSEN

Groningen, 4 juli 2025

Kenmerk:
RB/DP/JW/SvO/SM/AMT/1052643/005

Geachte leden van de raad,

Wij hebben de jaarrekening 2024 van de gemeente Assen gecontroleerd. Zoals afgesproken in onze opdrachtbevestiging d.d. 17 september 2024, ontvangt u hierbij ons accountantsverslag 2024. In dit verslag hebben we de belangrijkste bevindingen en conclusies naar aanleiding van de jaarrekeningcontrole opgenomen. Wij zijn van mening dat de reikwijdte van onze werkzaamheden en de resultaten daarvan een deugdelijke basis vormen voor ons oordeel over de jaarrekening 2024 van de gemeente Assen.

Onze bevindingen en aanbevelingen hebben wij afgestemd met de verantwoordelijke wethouder. Een afschrift van dit verslag is toegezonden aan het college van burgemeester en wethouders.

Het opstellen en controleren van de jaarrekening vraagt elk jaar weer een aanzienlijke inspanning. Ook dit jaar was dit helaas een lastig proces. Er hebben diverse aanvullende overleggen plaatsgevonden en we waren gezamenlijk genoodzaakt om het proces van het bespreken van de jaarstukken uit te stellen. In het verslag gaan wij daar nader op in. Ondanks dit, willen wij alle betrokken medewerkers van de gemeente Assen bedanken voor de constructieve en plezierige samenwerking tijdens de controle. Wij zijn blij dat wij de controle van de jaarrekening nog voor de zomer hebben kunnen afronden.

Wij vertrouwen er op u met dit verslag van dienst te zijn.

Vanzelfsprekend zijn wij graag bereid om een nadere toelichting op de inhoud te geven.

Hoogachtend,

BDO Audit & Assurance B.V.
namens deze,

w.g. drs. R.H. (Rob) Bouman RA
Partner en extern accountant gemeente Assen

Inhoudsopgave

01

Dashboard accountantscontrole

02

Uitkomsten jaarrekeningcontrole

03

Resultaat & financiële positie

04

Belangrijkste bevindingen

05

Bijlagen

1. Dashboard accountantscontrole

1.1 Dashboard accountantscontrole

STREKKING CONTROLEVERKLARING

- Wij verstrekken bij de jaarrekening, inclusief rechtmatigheidsverantwoording, een goedkeurende controleverklaring.
- De gehanteerde materialiteit voor fouten en onzekerheden bedraagt € 4.390.000 respectievelijk € 13.170.000.
- Het jaarverslag, inclusief de opgenomen informatie in de paragraaf bedrijfsvoering, is verenigbaar met de jaarrekening en bevat geen materiële onjuistheden. Ook is de WNT nageleefd.
- De grondslagen van de jaarrekening zijn aanvaardbaar en het BBV wordt nageleefd.
- Het college heeft in de rechtmatigheids-verantwoording een totaal van € 58.581.000 aan afwijkingen gerapporteerd.
- Wij hebben de getrouwheid en rechtmatigheid van de SiSa-bijlage vastgesteld.

AANDACHTSPUNTEN 2025

Wij zien voor de Gemeente Assen de volgende aandachtspunten voor 2025:

- Vanaf boekjaar 2025 wordt de wettelijke controlegrens voor de accountant verhoogd van 1% naar 2%. Fouten en onzekerheden moeten bij elkaar opgeteld (gaan) worden. Risico op een niet-goedkeurende controleverklaring neemt toe. Als gevolg hiervan mag de door de raad vastgestelde verantwoordingsgrens maximaal 2% van de totale lasten exclusief de toevoegingen aan de reserves zijn.

- Binnen de grondexploitaties zijn voor € 4,4 miljoen project specifieke risico's opgenomen. Deze risico's voldoen niet in alle gevallen aan de gestelde eisen om te classificeren als project specifieke risico.

BELANGRIJKE BEVINDINGEN

- Het jaarrekeningproces was evenals voorgaand jaar taai en is vertraagd. De aspecten die hiertoe geleid hebben betreffen:
  - de (vrijval) voorziening groot onderhoud;
  - de rechtmatigheidsverantwoording;d
  - de SiSa-controle.

Wij adviseren de gemeente deze processen te versterken (evt. coördinator SiSa) en de 1e lijn op te leiden i.r.t. de SiSa- verantwoording.

- De voorziening groot onderhoud is opnieuw vrijgevallen (ook al in 2022). De uitgangspunten van de voorziening zijn onvoldoende nauwkeurig onderbouwd. Wij adviseren de gemeente maatregelen te treffen.

UW FINANCIËLE POSITIE

- Uw score in onze landelijke benchmarkrapportage bedraagt een 5. Om tot dit cijfer te komen worden naast historische informatie ook begrotingscijfers gehanteerd.

- Volgens de begroting 2025 wordt tot en met 2028 cumulatief een negatief resultaat (vóór mutaties reserves) behaald van € 43,3 miljoen.

- Dit betekent dat per saldo het eigen vermogen naar verwachting afneemt. Dit is 19% van het totale eigen vermogen en 55% van de algemene reserve ultimo 2024 van gemeente Assen.

- Gemeente Assen lijkt daarmee nog voldoende buffer te hebben om deze tekorten op te vangen, maar moet voor de langere termijn wel keuzes maken om niet onder de ondergrens te komen.

RESULTAAT 2024

(x €1.000)	2024	BEGROTING NA WIJZIGINGEN
Saldo van baten en lasten	-34.633	-7.654
Mutatie reserves	2.354	-4.397
POSITIEF RESULTAAT	**-32.279**	**-12.051**

- Het gerealiseerde resultaat 2024 wijkt af van de begroting na wijziging. Wij merken op dat het positieve resultaat gedeeltelijk wordt veroorzaakt door de vrijval van de onderhoudsvoorzieningen, dit resulteert in € 14,6 miljoen hogere baten dan begroot.

BENCHMARK

2. Uitkomsten jaarrekeningcontrole

2.1 Onze opdracht en controle

2.2 Strekking controleverklaring

2.3 Proces jaarrekeningcontrole

2.4 Aandachtspunten 2025

2.1 Onze opdracht en controle

1/2

Doel en object van de controle

Het doel van de controle is het geven van een onafhankelijk oordeel of de financiële overzichten van de gemeente Assen, in alle van materieel belang zijnde opzichten, zijn opgesteld in overeenstemming met het BBV.

Opdracht

Wij hebben de jaarrekening gecontroleerd conform de Nederlandse controle-standaarden en de met u gemaakte afspraken in de opdrachtbevestiging van 17 september 2024. Tevens beoordeelden wij de verenigbaarheid van de andere informatie, inclusief de overige gegevens en het jaarverslag met de jaarrekening en of deze geen materiële afwijkingen bevatten op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins. Voor een accountantscontrole gelden inherente beperkingen, die zijn uiteengezet in de opdrachtbevestiging.

Strekking van de controleverklaring

Aangezien de jaarrekening 2024 van de gemeente Assen aan de daaraan te stellen eisen voldoet, geven wij een goedkeurende controleverklaring af. Alle bevindingen voortvloeiend uit onze controle zijn afdoende behandeld en onze controle is dan ook afgerond.

Materialiteit

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel. Bij onze controlewerkzaamheden hebben wij als uitgangspunt de door de raad vastgestelde toleranties gehanteerd. De raad heeft ons daarbij opgedragen om bij onze oordeelsvorming en rapportering uit te gaan van de hierna vermelde goedkeurings- en rapporteringstolerantie. Op basis van het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (BADO) en onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 4.390.000. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn. Wij zijn met u overeengekomen dat wij tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de € 219.000 rapporteren, alsmede afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

Onze controle richt zich tevens op de getrouwheid van de informatie in de WNT-verantwoording en de getrouwheid en rechtmatigheid van de SiSa-bijlage van de jaarrekening. Voor de WNT en SiSa gelden specifiek voorgeschreven rapporteringstoleranties die veelal lager zijn dan uw rapporteringstolerantie. Wij passen deze voorgeschreven WNT- en SiSa-toleranties eveneens op correcte wijze toe.

Grondslagen financiële verslaggeving

De jaarstukken 2024 van de gemeente Assen bestaan uit:

- het jaarverslag 2024 (programmaverantwoording en verplichte paragrafen);
- de jaarrekening 2024 (rechtmatigheidsverantwoording, balans met toelichtingen, overzicht van baten en lasten in de jaarrekening met toelichting inclusief SiSa-bijlage en taakvelden).

In het onderdeel ‘programma's’ van het jaarverslag is informatie opgenomen over ‘wat hebben we gedaan’, ‘wat hebben we bereikt’ en ‘wat heeft het gekost?’ De programmaverantwoording vormt samen met de verplicht voorgeschreven paragrafen (zoals weerstandsvermogen, bedrijfsvoering, etc.) het jaarverslag. Het jaarverslag en de jaarrekening zijn met elkaar verenigbaar.

2.1 Onze opdracht en controle

2/2

De belangrijkste verslaggevingsgrondslagen van uw gemeente zijn uiteengezet in de grondslagen van de jaarrekening 2024. In 2024 zijn er geen wijzigingen geweest in toegepaste verslaggevingsgrondslagen die een aanzienlijke invloed hebben op de baten en lasten of de financiële positie van uw gemeente. Significante verslaggevingsgrondslagen en toepassing hiervan zijn belangrijk voor de presentatie van de financiële positie van uw gemeente en de baten en lasten in de jaarrekening. Daarnaast vereisen zij van het college en het management dat zij een oordeel vormen ten aanzien van soms moeilijke, subjectieve en complexe posities vaak vanwege de noodzaak om inschattingen te moeten maken over het effect van zaken die inherent onzeker zijn. Wij hebben het door het college en het management toegepaste proces met betrekking tot significante verslaggevingsaspecten geëvalueerd en hebben gegevensgerichte controlewerkzaamheden uitgevoerd.

Controleaanpak

Onze controleaanpak is gebaseerd op een combinatie tussen systeemgerichte en een gegevensgerichte risicogerichte benadering. Hierbij wordt waar mogelijk gesteund op de opzet, het bestaan en de werking van de aanwezige administratieve organisatie en de daarin opgenomen beheersingssystemen. Deze aanpak gaat uit van een risicoanalyse op transactiestromen, zoals verkoopactiviteiten en personeelszaken. In de risicoanalyse hebben wij beoordeeld in hoeverre de onderkende risico's van invloed kunnen zijn op de jaarrekening.

Wij hebben voor de volgende risico's in onze controle verhoogde aandacht gehad:

- Management override of controls: Dit betreft een verondersteld risico dat bij alle organisaties aanwezig is (controlestandaard 240). Het management bevindt zich in een unieke positie om interne beheersingsmaatregelen te omzeilen.
- Het risico bestaat dat de schattingen ten aanzien van de prognoses van de bedrijventerreinen (grondexploitaties) onaanvaardbaar zijn met het risico op onjuiste tussentijdse winstnemingen en/of verliesvoorzieningen.
- Het risico bestaat dat de uitgangspunten en schattingen ter onderbouwing van de voorzieningen groot onderhoud onaanvaardbaar zijn.

Onafhankelijkheid

Op basis van Nederlands recht en overige beroepsregels, zoals de 'Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assuranceopdrachten' (ViO), is vereist dat wij onafhankelijk zijn ten opzichte van onze controlecliënten. Wij zijn van mening dat door ons is voldaan aan deze eisen. Wij hebben de overige dienstverlening naast de controle van de jaarrekening beoordeeld aan de hand van onze beroepsregels en hebben geconcludeerd dat het type dienstverlening en de vergoeding onze onafhankelijkheid niet beïnvloeden.

Geautomatiseerde gegevensverwerking

De accountant dient op basis van artikel 2:393, lid 4 BW, melding te maken van zijn bevindingen met betrekking tot de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking. Tijdens de interim-controle hebben wij ook relevante processen met betrekking tot de geautomatiseerde gegevensverwerking getoetst. Voor onze bevindingen verwijzen wij naar onze managementletter 2024. Wij hebben de automatiseringsorganisatie van de organisatie uitsluitend in het kader van de jaarrekeningcontrole beoordeeld.

2.2 Strekking controleverklaring

1/3

Controleverklaring 2024

Wij hebben bij de jaarrekening 2024, inclusief SiSa-bijlage, van de gemeente Assen een goedkeurende controleverklaring afgegeven. Dit betekent dat de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2024 als van de activa en passiva per 31 december 2024 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV). De in de jaarrekening opgenomen rechtmatigheidsverantwoording geeft een getrouw beeld en de met de raad gemaakte afspraken hierover zijn nageleefd.

Wij hebben enkele controleverschillen geconstateerd die door de gemeente zijn gecorrigeerd. Er resteren ook ongecorrigeerde controleverschillen, en hebben wij diverse onzekerheden geconstateerd. Wij zijn met u overeengekomen dat wij tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de € 219.000 rapporteren, alsmede afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

ONGECORRIGEERDE CONTROLEVERSCHILLEN 2024				
#	Omschrijving	Post/toelichting	Fouten (in €)	Onzekerheden (in €)
1	Vordering uitkering stimulering sport	Overlopende activa	595.000	0
2	Vooruit ontvangen middelen vastgoedtransitie residentiële jeugdhulp	Overlopende activa en overlopende passiva	601.000	0
3	WMO ZIN	Onzekerheden WMO	0	3.305.000
4	Jeugd ZIN en PGB	Onzekerheden Jeugd	0	2.248.000
5	WMO PGB	Onzekerheden WMO	0	587.000
	TOTAAL		**1.196.000**	**6.140.000**
Materialiteit (1% voor fouten, 3% voor onzekerheden)			4.390.000	13.170.000
Uitvoeringsmaterialiteit (70% van de materialiteit)			3.073.000	9.218.000
Rapporteringstolerantie			219.000	

Wij hebben, voor zover mogelijk, het college verzocht om deze controleverschillen te corrigeren. Het college heeft gemotiveerd aangegeven waarom zij deze verschillen niet heeft verwerkt en dat zij van oordeel is dat deze posten zowel individueel als gezamenlijk niet materieel zijn voor de jaarrekening als geheel. Deze verschillen en de analyse van de impact zijn bevestigd in de bevestiging van het college bij de jaarrekening.

Wij concluderen dat de resterende niet-verwerkte controleverschillen zowel individueel als gezamenlijk niet materieel zijn voor de jaarrekening als geheel en hebben een goedkeurende controleverklaring verstrekt met betrekking tot de getrouwheid van de jaarrekening 2024.

2.2 Strekking controleverklaring

2/3

Vermogen om risico's vanuit de reguliere bedrijfsvoering financieel op te vangen

Op basis van artikel 12 van de Financiële-verhoudingswet kunnen gemeenten bij langdurige financiële tekorten een beroep doen op een extra uitkering uit het gemeentefonds. Omdat de omvang van het gemeentefonds hierdoor niet wijzigt betalen andere gemeenten daar dus aan mee. Om die reden moeten gemeenten aan allerlei voorwaarden voldoen om deze aanvullende uitkering te kunnen ontvangen. Maar in principe kunnen gemeenten hierdoor niet failliet gaan. Het gevolg hiervan is dat crediteuren en andere stakeholders nooit benadeeld kunnen worden door een faillissement. Desalniettemin is de financiële positie vanuit het perspectief van raadsleden van belang en moet het college van burgemeester en wethouders inzicht geven in hoeverre de gemeente in staat is om de financiële risico's vanuit de reguliere exploitatie en onverwachte tegenvallers financieel op te vangen, zonder tussenkomst van de toezichthouder.

Met de invoering van de aangepaste Nederlandse Standaard 700 dienen accountants voor gemeenten in hun controleverklaringen bij jaarrekeningen naast fraude te rapporteren over de veronderstellingen inzake de financiële risico's in relatie tot de financiële positie. Onze controlewerkzaamheden hebben geen informatie opgeleverd die strijdig is met de veronderstellingen en aannames van het college van burgemeester en wethouders over de gehanteerde uitgangspunten om de normale bedrijfsvoering voort te kunnen zetten.

Voor een nadere uiteenzetting van onze controleaanpak ten aanzien van de veronderstellingen inzake financiële risico's in relatie tot de financiële positie verwijzen wij naar onze controleverklaring 2024.

Fraude en non-compliance

Bij de planning van de jaarrekeningcontrole houden wij rekening met het risico dat de jaarrekening als gevolg van fraude en onregelmatigheden onjuistheden van materieel belang zou kunnen bevatten. Daarnaast hebben wij beoordeeld in hoeverre sprake kan zijn van een risico omtrent corruptie of een risico omtrent het niet-naleven van wet- en regelgeving.

Eén van de door ons uitgevoerde maatregelen is het bespreken van de mogelijke frauderisico's en mogelijke fraudesituaties met verschillende personen binnen de organisatie. Daarnaast nemen wij kennis van de door u opgenomen toelichtingen in de jaarstukken. Het voorkomen en mitigeren van frauderisico's is primair de verantwoordelijkheid van het college. Daarom hebben wij op diverse momenten met de diverse gremia van de gemeente Assen over dit onderwerp van gedachten gewisseld. Deze besprekingen en onze controlewerkzaamheden hebben geen indicaties voor materiële fraude opgeleverd.

In het accountantsverslag 2024 is gerapporteerd dat de frauderisicoanalyse nog niet geformaliseerd was en dat deze in het derde kwartaal van 2024 was gepland.

Wij hebben vastgesteld dat in 2024 de eerste stappen zijn gezet op het gebied van fraude- en corruptierisicobeheersing. De gemeente heeft een frauderisicobeleid opgesteld. Dit betreft een concept-stuk, het beleid is nog niet geformaliseerd.

De gemeente Assen beschikt nog niet over een fraude-risicoanalyse. Wij benadrukken het belang van een gedegen fraude-risicoanalyse waarbij het onderwerp regelmatig onder de aandacht wordt gebracht, met als doel de gehele organisatie bewust te laten zijn van fraude- en corruptierisico's. Naast directe schade kan immers ook belangrijke reputatieschade optreden.

2.2 Strekking controleverklaring

3/3

Een frauderisico-analyse verschaft inzicht op welke gebieden de gemeente kwetsbaar kan zijn voor fraude, inclusief de hiervoor getroffen beheersingsmaatregelen. Bij het opstellen van de frauderisico-analyse kan de gemeente gebruik maken van het sjabloon dat in de bijlage van het frauderisicobeleid is opgenomen.

Het opstellen van een frauderisico-analyse kan een krachtig middel zijn om de bewustwording van de medewerkers van de gemeente Assen te vergroten over het belang van hun werkzaamheden. Tijdens de controle van de interne audit functie is meerdere keren geconstateerd dat de onderbouwing van geleverde diensten of goederen niet kon worden gereproduceerd of dat de onderbouwing van de prijs ontbrak, terwijl de prestatieverklaarders de facturen wel hadden geautoriseerd. Dit is een situatie die niet zou mogen voorkomen. In deze specifieke casussen is achteraf met veel moeite en inspanning vanuit de gemeente alsnog de prijs en de geleverde prestatie onderbouwd.

Door met de verschillende afdelingen in groepsverband te bediscussiëren waar frauderisico's zich kunnen voordoen, zoals het versturen van een nepfactuur aan de gemeente, wordt het belang van de nauwkeurige uitvoering van de werkzaamheden duidelijk onderstreept. Ook wordt inzichtelijk of er frauderisico's bestaan die nog additionele aandacht vereisen.

Hierbij hebben wij specifiek aandacht besteed aan de veronderstelling dat er bij de opbrengstverantwoording frauderisico's bestaan. Wij hebben in onze controleverklaring melding gemaakt van de belangrijkste frauderisico's en hoe wij deze hebben geadresseerd. Tijdens de controle van boekjaar 2024 betroffen dat de volgende risico's:

- Management override of controls: Dit betreft een verondersteld risico dat bij alle organisaties aanwezig is (controlestandaard 240). Het management bevindt zich in een unieke positie om interne beheersingsmaatregelen te omzeilen.

- Het risico bestaat dat de schattingen ten aanzien van de prognoses van de bedrijventerreinen (grondexploitaties) onaanvaardbaar zijn met het risico op onjuiste tussentijdse winstnemingen en/of verliesvoorzieningen.

- Het risico bestaat dat de uitgangspunten en schattingen ter onderbouwing van de voorzieningen groot onderhoud onaanvaardbaar zijn.

Voor een nadere uiteenzetting van onze controleaanpak ten aanzien van de frauderisico's verwijzen wij naar onze controleverklaring 2024. Onze werkzaamheden hebben niet geleid tot specifieke aanwijzingen voor materiële fraude(risico's) of vermoedens van materiële fraude(risico's).

2.3 Proces jaarrekeningcontrole

Proces jaarrekeningcontrole

Vorig jaar hebben wij gerapporteerd over het taaie proces van de jaarrekeningcontrole. Belangrijke oorzaken waren de personele uitdagingen als gevolg van vertrek en ziekte. Wij hebben dit proces geëvalueerd en een aantal aanbevelingen gedaan.

Dit jaar was de jaarrekeningcontrole helaas opnieuw een intensief proces. Enerzijds zien we dat er ten opzichte van vorig jaar een aantal positieve ontwikkelingen zijn gemaakt, met name ten aanzien van het tijdig en volledig aanleveren van een groot deel van de controle-informatie. Daarvoor worden door Assen intern leadsheets opgesteld waarin veelal wordt verwezen naar de onderliggende posten en brondocumenten. Deze wijze van werken zorgt voor een helder en gestructureerd overzicht.

Maar aan de andere kant constateren wij ook dat de gemeente Assen op diverse vlakken nog niet in control is. Belangrijke aspecten die hiertoe geleid hebben zijn:

- De lange doorlooptijd inzake beantwoording van vragen en de kwaliteit van de onderbouwingen van de voorziening groot onderhoud.
- De grip op de rechtmatigheidsverantwoording en de verantwoordelijkheden van de 1e lijn hieromtrent.
- De SiSa-controle: Onderdeel van de controle van de jaarstukken is ook dat de SiSa-controle uitgevoerd moet worden. Het aantal specifieke uitkeringen waarover de gemeente Assen verantwoording af moest leggen is in 2024 verder gestegen. Ondanks het vooraf ingeschatte ruime tijdspad, bleek dit niet haalbaar en heeft dit veel meer tijd gevraagd bij de gemeente Assen. Dit heeft tot vertraging van de inhoudelijke controles en reviews geleid.
- Daarnaast bleek dat de kwaliteit van de aanlevering van de onderliggende documentatie op punten moet worden verbeterd. Wij constateren dat deze onderwerpen gelijk zijn aan voorgaand jaar en gaan graag met de gemeente in gesprek om dit te verbeteren.

Het gevolg van voorgaande punten is dat het jaarrekeningproces wederom vertraagd is, intensief was en minder efficiënt. Dit heeft geleid tot een behoorlijk hogere tijdsbesteding dan gepland. De doorlooptijd van de jaarrekeningcontrole is hierdoor langer geworden dan initieel gepland. Om herhaling te voorkomen evalueren wij graag het traject.

Het is van belang dat het zelf controlerend vermogen van de gemeente wordt versterkt. Dit door onder andere aandacht te hebben van het versterken van financiën (eventueel een SiSa-coördinator) en de (rol) van de interne audit functie. Ook is het van belang de verantwoordelijkheden te beleggen op het juiste niveau (in de 1e lijn), daar ook eigenaarschap te realiseren en de organisatie daarin op te leiden en aan te sturen.

2.4 Aandachtspunten 2025

1/2

Inleiding
Naar aanleiding van onze controle van de jaarrekening 2024 hebben wij een aantal bevindingen en aanbevelingen over het afgelopen boekjaar weergegeven. Daarnaast willen wij, vanuit onze natuurlijke adviesfunctie, de volgende van aandachtspunten voor het komende jaar benoemen.

Voorziening voor pensioenaanspraken van politieke ambtsdragers
Met de invoering van het nieuwe pensioenstelsel is besloten dat ook de APPA-pensioenaanspraken van politieke ambtsdragers in een pensioenfonds ondergebracht moeten worden per 1 januari 2028. Dat betekent dat per die datum de APPA-voorzieningen toereikend moeten zijn. Een algemeen aandachtspunt betreft het opnemen van het partnerpensioen in deze APPA-voorziening. We hebben vastgesteld bij de jaarrekeningcontrole 2024 dat uw organisatie de APPA-voorziening inclusief het partnerpensioen heeft berekend.

Op het moment van overdracht per 1 januari 2028 kunnen er ten gevolge van schommelingen in de rekenrente mogelijke tekorten ontstaan. Een lagere rekenrente in het laatste jaar voor de overdracht kan een aanzienlijk gevolg hebben. Eind oktober 2024 heeft de commissie BBV in een Q&A aangegeven dat er géén vrijstelling mogelijk is voor een verplichte vrijval van de APPA-voorziening. Een alternatief in de verslaggevingsvoorschriften van het BBV is dat de voorziening tegen nominale waarde kan worden verantwoord. Dit heeft als gevolg dat rente-effecten géén rol meer spelen en de middelen voor de berekende nominale verplichting in de voorziening zijn opgenomen. Indien een decentrale overheid verandert in de keuze (wel of geen rekening houden met de rentecomponent) is dat wel een stelselwijziging die als zodanig moet worden verwerkt middels onder andere een raadsbesluit en/of een begrotingswijziging.

Het voordeel van de verantwoording van de voorziening tegen nominale waarde is dat de voorziening niet meer gevoelig is voor de (ontwikkeling van de) rekenrente tot het moment van de kapitaaloverdracht naar het ABP. Een nadeel van deze optie is dat de voorziening mogelijk moet worden opgehoogd. Daarnaast betreft het een stelselwijziging die als zodanig moet worden verwerkt. Deze optie heeft dus extra administratieve gevolgen. Wij hebben begrepen dat u ervoor kiest om de APPA-voorziening te blijven verantwoorden op contante waarde.

Om de gevolgen van de overgang voor provincies, gemeenten en waterschappen in te schatten, wordt een onderzoek gestart. Het betreft een gezamenlijk onderzoek van het ministerie van BZK, IPO, VNG en Unie van Waterschappen. Het onderzoek richt zich op de omvang van de al opgebouwde APPA-aanspraken, de toekomstige premie en de al beschikbare middelen. Aan de hand van deze gegevens worden de financiële gevolgen voor afzonderlijke provincies, gemeenten, waterschappen en het Rijk ingeschat. Deze inschatting wordt vervolgens teruggekoppeld aan de decentrale overheden om een indicatie te krijgen van de mogelijke financiële gevolgen in 2027, het jaar voordat de overgang ingaat.

Aanpassing materialiteit naar 2% voor 2025
Vanaf boekjaar 2025 wordt de wettelijke controlegrens voor de accountant verhoogd van 1% naar 2%. Deze wijziging betreft tevens de samenvoeging van de controlegrens van 1% voor fouten en 3% procent voor onzekerheden tot een norm van 2%. Doordat fouten en onzekerheden bij elkaar opgeteld moeten gaan

2.4 Aandachtspunten 2025

2/2

worden zal dit landelijk naar verwachting gaan leiden tot een toename van het aantal niet-goedkeurende controleverklaringen bij decentrale overheden. Met name gemeenten met omvangrijke onzekerheden, als het gaat om prestatieleveringen binnen het sociaal domein, lopen een risico. Wij adviseren de raad van gemeente Assen om hierover tijdig het gesprek met de organisatie aan te gaan en waar nodig actie te ondernemen om de onzekerheden binnen het sociaal domein te minimaliseren.

NIS2 - digitale weerbaarheid verankerd in wet- en regelgeving vanuit de EU

Om de digitale weerbaarheid van organisaties te verhogen is de NIS2 (Network and Information Security 2) richtlijn vanuit de EU vastgesteld. De NIS2 richtlijn is een update van de in 2016 ingevoerde NIS-richtlijn. In Nederland ook wel bekend als NIB2 (Netwerk- en informatiebeveiligingsrichtlijn) en/of de Wbni (Wet Beveiliging Netwerk- en Informatiesystemen). Gemeenten zijn door de NIS2 aangewezen als organisaties die van vitaal belang zijn voor de samenleving.

De gemeente Assen is verplicht om de NIS2-maatregelen te implementeren. In het derde kwartaal 2025 is NIS2 naar Nederlandse wetgeving vertaald en nadien van kracht onder de noemer ‘Cyberbeveiligingswet’. Belangrijk is dat NIS2 aanvullende eisen stelt, die niet volledig door de huidige Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO) worden afgedekt, wat betekent dat in de komende periode additionele maatregelen moeten worden getroffen ten einde aan NIS2 te voldoen. Wij hebben begrepen dat de gemeente Assen de gap-analyse begin 2025 heeft uitgevoerd.

Reserve groot onderhoud

De onderhoudsvoorzieningen groot onderhoud zijn in de jaarrekening 2024 voor de 2e keer (na 2022) vrijgevallen en zullen middels resultaatbestemming worden toegevoegd aan de bestemmingsreserve groot onderhoud met een totaal van € 14,6 miljoen. Zie voor een nadere toelichting ook hoofdstuk 4.4.

Het BBV biedt alleen de mogelijkheid om onderhoudslasten structureel te egaliseren via een voorziening (artikel 44 lid 1c BBV).

Het is van belang om komend jaar te borgen dat de inhoudelijke raming van het onderhoud gekoppeld wordt aan de financiële vertaling hiervan in de egalisatievoorziening in de jaarrekening. Zie hiervoor ook onze eerdere adviezen. De gemeente Assen zal dit proces strakker moeten bewaken, want het is wat ons betreft niet bestendig en geen optie om elke 2 jaar deze egalisatievoorziening te laten vrijvallen.

Het BBV biedt niet de mogelijkheid om onderhoudslasten structureel via een bestemmingsreserve te egaliseren. Het is voor Assen toegestaan om bestemmingsreserve aan te houden voor groot onderhoud. Wanneer onderhoudslasten ten laste van de exploitatie worden gebracht, kunnen deze onderhoudslasten, net zoals alle andere lasten, bij resultaatbestemming vanuit een daartoe gevormde (bestemmings) reserve gedekt worden. Dan is er echter geen sprake van een systematiek van egaliseren van lasten groot onderhoud over meerdere begrotingsjaren zoals het BBV bedoelt.

3. Resultaat & financiële positie

3.1 Resultaat per programma

3.2 Weerstandsvermogen en ratio’s

3.3 Ons beeld van uw financiële positie

3.1 Resultaat per programma

Realisatie vs. gewijzigde begroting

Het resultaat van gemeente Assen over het jaar 2024 betreft 32,3 miljoen voordelig. Ten opzichte van de gewijzigde begroting is dit € 20,3 miljoen voordelig. In onderstaand overzicht is het resultaat per programma in het kort weergegeven:

OVERZICHT REALISATIE PER PROGRAMMA 2024			
Programma	Realisatie (in €)	Begroting na wijziging (in €)	Verschil (in €)
Programma 1 - Wonen in Assen	378	842	-464
Programma 2 - Werken in Assen	29.729	30.561	-832
Programma 3 - Meedoen in Assen	109.788	111.764	-1.976
Programma 4 - Aantrekkelijk Assen	18.416	18.730	-314
Programma 5 - Samenwerken aan Assen	5.536	4.172	1.364
Programma 6 - Bedrijfsvoering	72.391	71.084	1.308
Programma 7 - Vastgoed en grondbedrijf	8.666	16.930	-8.264
Programma 8 - Algemeen financieel beleid	-279.537	-261.738	-17.799
RESULTAAT (POSITIEF)	**-34.633**	**-7.654**	**-26.978**
Toevoegingen aan de reserves	27.002	15.172	11.830
Onttrekkingen aan de reserves	-24.648	-19.569	-5.079
RESULTAAT	**-32.279**	**-12.051**	**20.227**

Toelichting

De belangrijkste wijziging ten opzichte van de begroting betreft de vrijval van de onderhoudsvoorzieningen op programma 8 - Algemeen financieel beleid. Dit resulteert in € 14,6 miljoen hogere baten dan begroot. Zie ook hoofdstuk 4 voor een gedetailleerde toelichting.

3.2 Weerstandsvermogen en ratio’s

Onze rol in relatie tot het weerstandsvermogen en financiële kengetallen

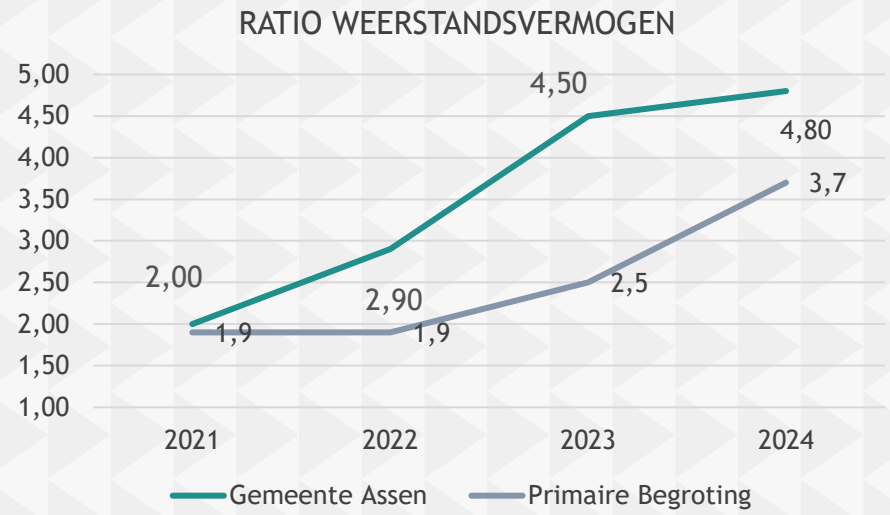
De analyse van het weerstandsvermogen en de financiële kengetallen is een onderdeel van het jaarverslag en de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing. Uit de combinatie van de kengetallen kan een beeld worden geschetst van de financiële positie van de gemeente Assen. Daarbij kan ook inzichtelijk worden gemaakt wat de oorzaak is van een sterke of zwakke financiële positie. De financiële kengetallen geven, met de inherente beperkingen hierbij, inzicht in (de ontwikkeling van) uw financiële positie. Hieronder vindt u een andere toelichting op de ratio's van uw gemeente.

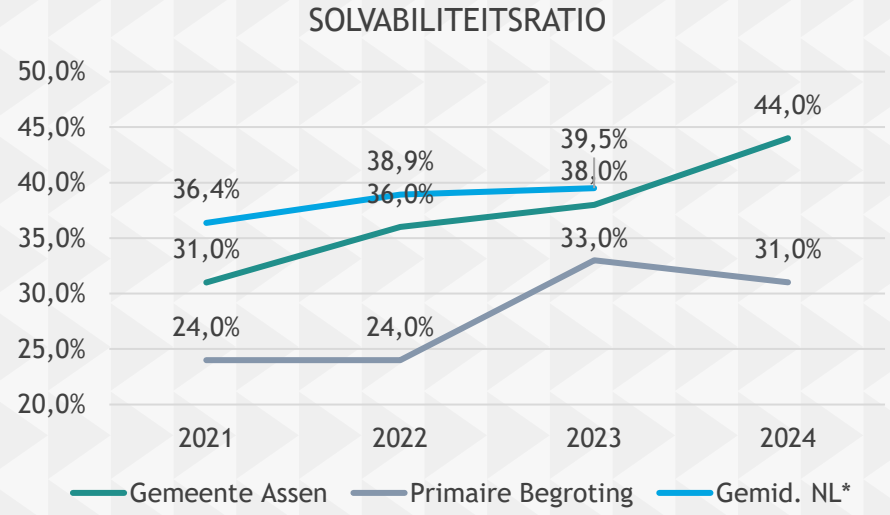
Weerstandsvermogen van de gemeente Assen is ruim voldoende

In de paragraaf weerstandsvermogen heeft het college een overzicht opgenomen van de weerstandscapaciteit. De weerstandscapaciteit bedraagt volgens deze paragraaf € 99,1 miljoen. In de paragraaf weerstandsvermogen zijn de relevante risico’s benoemd. De gemeente Assen heeft op basis van interne berekeningen het totale bedrag aan risico’s waaraan de organisatie is blootgesteld bepaald op € 20,5 miljoen. Het weerstandsvermogen van de gemeente Assen is volgens het GTK 2020 uitstekend te noemen.

Solvabiliteit

De solvabiliteit bedraagt ultimo 2024 44%. Voor de solvabiliteit geldt dat hoe hoger dit percentage is, hoe beter de gemeente Assen in staat is om haar verplichtingen op lange termijn te voldoen. De solvabiliteit laat een positieve ontwikkeling zien. Deze stijging is voornamelijk het gevolg van de vrijval van de voorzieningen groot onderhoud á €14,6 miljoen, wat resultaat in een hoger eigen vermogen. Zonder deze vrijval bedroeg de solvabiliteit 40,1%.

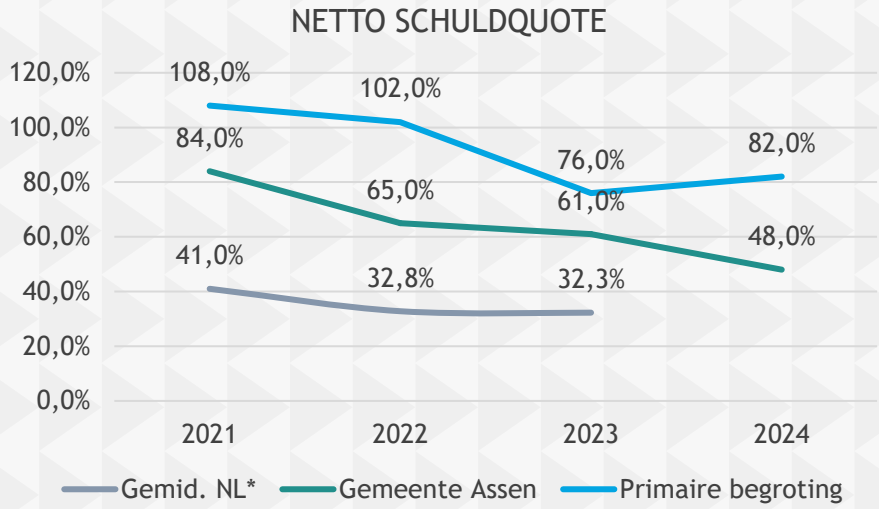
De bron voor de gemiddelden NL betreft het gemiddelde voor gemeenten op basis van: BDO Benchmark rapport januari 2025

3.2 Weerstandsvermogen en ratio's

Netto schuldquote

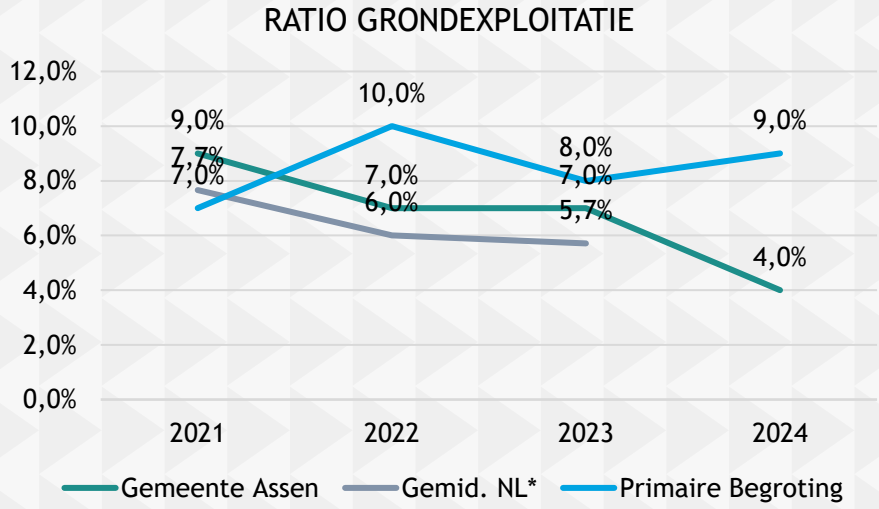
De netto schuldquote bedraagt 48%. De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie en de hoogte van de investeringen uit het nabije verleden.

De netto schuldquote laat een positieve ontwikkeling zien ten opzichte van de signaleringswaarden volgens het gemeenschappelijk financieel toezichtkader (GTK 2020) en valt in de categorie minst risicovol.

Ratio grondexploitatie

Voor de ratio grondexploitatie geldt dat hoe lager deze is, hoe beter. De ratio grondexploitatie van de gemeente Assen is enigszins gestegen. De ratio grondexploitatie < 20% is het minst risicovol te noemen volgens het GTK 2020.

De bron voor de gemiddelden NL betreft het gemiddelde voor gemeenten op basis van: BDO Benchmark rapport januari 2025

3.3 Ons beeld van uw financiële positie

Inleiding

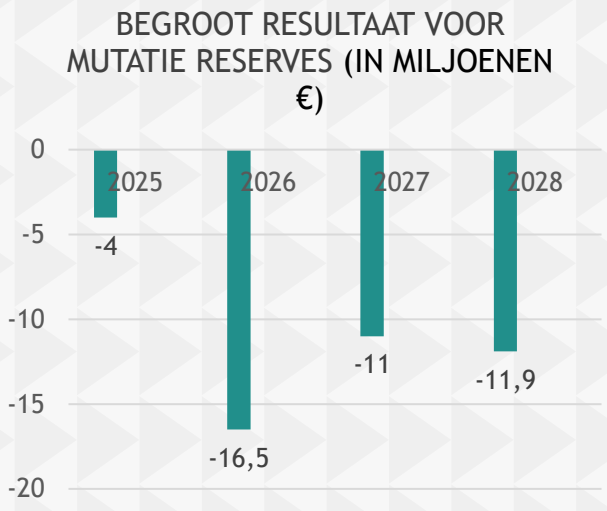
Een sterk versnipperd landschap, gedeelde onzekerheid. Dat is de titel van ons benchmarkonderzoek gemeenten dat wij in januari 2025 hebben uitgebracht over de financiële positie van gemeenten. Wij concluderen hierin dat de meeste gemeenten over 2023 een positief resultaat hadden (per saldo € 1,7 miljard) terwijl voor de komende vijf jaren grote tekorten worden verwacht (over vijf jaar totaal voor alle gemeenten € 3,9 miljard). Dit is voornamelijk het gevolg van de gewijzigde financieringssystematiek vanuit het Rijk, wat leidt tot een zogenoemd ravijn. Ook bij de Gemeente Assen zien wij dit terug. Volgens de begroting 2025 wordt tot en met 2028 cumulatief een negatief resultaat (vóór mutaties reserves) behaald van € 43,3 miljoen. In de grafiek hiernaast zijn de resultaten per jaar inzichtelijk gemaakt. Gemeente Assen heeft inmiddels voor haar kaderbrief 2026 het meerjarenperspectief 2026-2029 opgesteld, hierbij zien wij dat het ravijnjaar verschuift naar de jaren 2028 en 2029 en er in desbetreffende jaren een structureel tekort is geraamd van € 7,1 miljoen respectievelijk € 8,9 miljoen.

Advies

Dit betekent dat per saldo het eigen vermogen naar verwachting afneemt. Dit is 19% van het totale eigen vermogen en 55% van de algemene reserve ultimo 2024 van gemeente Assen. Gemeente Assen lijkt daarmee nog voldoende buffer te hebben om deze tekorten op te vangen, maar moet voor de langere termijn wel keuzes maken om niet onder de ondergrens te komen. Wat wij verder zien in ons benchmarkonderzoek is dat de gemeenten verschillend anticiperen op dit ravijn. Sommige gemeenten hebben al ombuigingen verwerkt in de begroting, anderen bedenken taakstellingen zonder dat dit volledig geconcretiseerd wordt en er zijn ook gemeenten die afwachten.

Uw score in onze landelijke benchmarkrapportage

Vanuit hun taak als financieel toezichthouder hebben de twaalf provincies een gemeenschappelijk financieel toezichtkader opgesteld. In dit GTK 2020 zijn signaleringswaarden opgenomen voor de financiële kengetallen zoals opgenomen in het jaarverslag van de gemeente. Wij hebben deze signaleringswaarden als basis gebruikt voor het bepalen van uw score en dus financiële positie. Indien uw gemeente voor de komende jaren (2025 t/m 2028) per saldo een negatief resultaat begroot (en inteert op het eigen vermogen), beïnvloedt dit de score. Een uitwerking van deze systematiek beschrijven wij in onze benchmarkrapportage.

4. Belangrijkste bevindingen

4.1 Sociaal domein

4.2 Grondexploitaties

4.3 Rechtmatigheidsverantwoording

4.4 Voorzieningen

4.5 BBV, WNT en SiSa

4.1 Sociaal domein

De lasten van gemeente Assen in het programma ‘Sociaal domein’ bedragen over 2024 circa € 210,6 miljoen. In hoofdlijnen zijn deze lasten als volgt opgebouwd:

Programma sociaal domein			
#	Onderdeel	2024	2023
1	Jeugdzorg	36.764	30.574
2	Wmo	71.210	67.671
3	Participatie	102.605	96.432
	TOTAAL	210.579	194.677

Wmo en Jeugd ZIN

De productieomvang van Wmo ZIN bij zorginstellingen bedraagt in 2024 circa € 36,6 miljoen. De productieomvang van Jeugd ZIN bedraagt circa € 30,2 miljoen. De toekenning van voorzieningen in het kader van Wmo ZIN en Jeugd ZIN vindt plaats vanuit de gemeente Assen. De gemeente heeft derhalve zelf inzicht in de cliënten en de gemaakte afspraken. De gemeente heeft een IC-plan opgesteld waarin de wijze van verantwoorden is opgenomen. Met betrekking tot de lasten Wmo ZIN vraagt de gemeente Assen per zorginstelling om een controleverklaring bij de productieverantwoording op basis van het landelijk protocol.

Van een aantal zorginstellingen is (nog) geen controleverklaring ontvangen, waarmee kan worden onderbouwd dat voor de gefactureerde zorg ook daadwerkelijk prestaties zijn verricht. Uitgaande van de interne beheersing op het proces bij uw gemeente, de ervaringen uit voorgaande jaren en de uitkomsten van de in 2024 ontvangen controleverklaringen ramen wij het bedrag van deze resterende onzekerheid voor Wmo ZIN op € 3.305.000 (2023: € 1.076.000) en Jeugd ZIN € 2.142.000 (2023: € 1.927.000).

De gestegen onzekerheid ten aanzien van de prestatielevering Wmo wordt deels veroorzaakt door lasten uit voorzieningen waartoe geen productieverantwoording wordt ontvangen. Hieronder vallen met name vervoersmiddelen, hulpmiddel- en woonvoorzieningen. Wij adviseren u na te gaan op welke wijze de interne beheersing versterkt kan worden, zodat de onzekerheid op prestatielevering naar een acceptabel niveau teruggebracht kan worden. In 2025 zal de goedkeuringstolerantie ten aanzien van onzekerheden worden verlaagd van 3% naar 2% van de totale lasten.

Persoonsgebonden budgetten

De SVB controleert zorgovereenkomsten, toetst facturen en declaraties en betaalt uit aan zorgverleners of andere instellingen. De SVB toetst niet op levering van de zorg. Hierdoor is er sprake van een onzekerheid. De gemeente verkrijgt echter zekerheid door intern ingerichte processen, zoals het toekenningsproces, waardoor deze onzekerheid deels teniet wordt gedaan. Tevens verkrijgt de gemeente aanvullende zekerheid vanwege de ontvangsten van het CAK voor Wmo (eigen bijdragen). De resterende onzekerheden voor pgb bedragen € 693.000.

4.2 Grondexploitaties

Actualisatie en bijstelling grondexploitaties

De veruit grootste balanspost met betrekking tot onderhanden projecten betreft de voorraden (grondexploitaties). Ultimo 2024 bedraagt de balanswaarde € 19,1 miljoen (2023: € 28,1 miljoen). De balanswaarde betreft het saldo van de boekwaarde van € 47,6 miljoen en de voorziening welke hierop in mindering is gebracht van € 28,4 miljoen. De balanswaarde is sterk afgenomen door het afsluiten van diverse exploitaties alsook hoge opbrengsten in de twee meest omvangrijke projecten (Werklandschap Assen-Zuid en Kloosterakker) waardoor de eindwaarde is verbeterd.

Door de invloed van de parameters (zoals kostenstijgingen, stikstofproblematiek, bouwvrijstelling, fluctuatie verkoopprijzen, rente-effecten) die bepalend zijn voor de in de toekomst te realiseren opbrengsten hebben wij bij onze controle de grondexploitaties diepgaand gecontroleerd.

De risico's voor de grondexploitaties zijn in essentie terug te brengen tot drie P's:

- **Planning**: is de tijdsplanning van de projecten afgestemd op de (on)mogelijkheden in de markt? Immers, de marktbehoefte bepaalt welke projecten op welk moment te realiseren zijn.
- **Programmering**: in de afgelopen jaren hebben economische ontwikkelingen geleid tot belangrijke wijzigingen in vooral de woningbehoefte. Is er een kritische analyse van de 'mix' van woningen (huur, koop, vrije kavel appartementen, etc.) in de projecten in relatie tot de huidige marktvraag in de gemeente?
- **Prijs**: is afgewogen welke prijzen kunnen worden gehandhaafd, rekening houdend met het risico dat gronden later of in het geheel niet worden afgenomen?

Deze drie P's zijn tijdens de jaarrekeningcontrole besproken met uw medewerkers. Tijdens deze gesprekken zijn de uitgangspunten gechallenged. De grondexploitaties zijn met deze uitgangspunten per 31 december 2024 geactualiseerd. Tevens is beoordeeld of het onderhanden werk in de jaarrekening op een juiste wijze is gewaardeerd en of er mogelijk een (aanvullende) verliesvoorziening moet worden getroffen.

Naast het landelijke tekort aan woningen is ook het probleem van netcongestie nog steeds actueel. Het betreft een tekort aan stroom voor grootverbruikers. De fasering van verkopen van bedrijventerreinen is hierdoor mogelijk vertraagd. Vooralsnog ziet de gemeente Assen geen onoverkomelijke problemen met de grondexploitaties zoals begroot. Voor woningbouw is er nog voldoende vermogen beschikbaar. Wel zullen sommige kopers van bedrijvenkavels mogelijk naar optimalisatie van het beschikbare vermogen moeten kijken en waar nodig de inzet van technische oplossingen moeten overwegen, zoals warmte buffering en/of energieopslag. Naast het bieden van hulp van ondernemers die energetisch vastlopen, analyseert de gemeente momenteel de midden- en lange termijn om potentiële risico's tijdig te kunnen signaleren zodat mitigerende maatregelen kunnen worden genomen waar mogelijk.

Ultimo 2024 is de voorziening ten aanzien van de projecten met een negatieve, verwachte eindewaarde in mindering gebracht op de boekwaarde van de betreffende projecten. Van de totale voorziening (€ 28,4 miljoen) ziet verreweg het grootste deel toe op de projecten Werklandschap Assen-Zuid (€ 14,8 miljoen) en Kloosterakker (€ 13 miljoen).

4.2 Grondexploitaties

Winstneming en project specifieke risico's

Winstneming

Het voorzichtigheidsbeginsel leidt ertoe dat realisatie van winst moet worden uitgesteld tot daarover voldoende zekerheid bestaat. Dit betekent echter niet dat pas winst moet worden genomen bij het afsluiten van het grondexploitatiecomplex. In de notitie Grondexploitatie is opgenomen dat voor winstneming de Percentage of Completion (POC) methode geldt: voor zover gronden zijn verkocht en opbrengsten zijn gerealiseerd dient tussentijds naar rato van de voortgang van de grondexploitaties winst te worden genomen. Hiervoor moet het resultaat op de grondexploitatie wel op betrouwbare wijze kunnen worden ingeschat. Dit is mogelijk wanneer het waarschijnlijk is dat de economische voordelen die aan het project zijn verbonden naar de gemeente zullen toevloeien. Indien aan de volgende voorwaarden is voldaan, bestaat er voldoende zekerheid om winst te kunnen nemen:

1. Het resultaat op de grondexploitatie kan betrouwbaar worden ingeschat; én
2. De grond (of het deelperceel) moet zijn verkocht; én
3. De kosten zijn gerealiseerd (winst wordt naar rato van de realisatie gerealiseerd).

Voor de grondexploitaties van gemeente Assen heeft deze methode in 2024 geresulteerd in een resultaatverrekening van circa - € 7 miljoen. De negatieve resultaatverrekening komt grotendeels door het afsluiten van de project Veemarktterein met een negatief resultaat van € 7,5 miljoen. Ook de projecten Hoekbree en Noorderpark zijn afgesloten in 2024, deze zijn beide afgesloten met een beperkt positief resultaat van gezamenlijk circa € 48.000. Winstneming is wel gerealiseerd voor het project Kloosterveen à € 237.000. Voor de projecten Oostergoo en Peelerpark is gezamenlijk circa € 226.000 aan winsten teruggenomen. Op de restgronden is per saldo een winstname gerealiseerd van € 301.000.

Projectspecifieke risico's

De projectspecifieke risico's zijn van belang bij de tussentijdse winstneming. Uit voorzichtigheidsoverwegingen kunnen deze in mindering gebracht worden op het bepaalde tussentijdse resultaat volgens de POC-methode. Deze risico's moeten specifiek toerekenbaar zijn aan de betreffende projecten. Het gaat hierbij specifiek niet om risico's die een relatie hebben met economische groei, de (vastgoed)markt of over toekomstige programmatische aanpassingen waarover de raad nog moet beslissen zoals wijzigingen in de fasering van de uitvoering, wijziging in het aantal te realiseren woningen, wijzigingen in samenstelling van het type gebouwen etcetera.

Zoals reeds hiervoor opgemerkt heeft de gemeente Assen een totaal aan project specifieke risico's geformuleerd in 2024 van circa € 4,4 miljoen. Vanuit onze controle hebben wij geconstateerd dat enkele van de geformuleerde risico's niet project specifiek zijn, maar juist macro-economisch of toezien op de markt of programmatische aanpassingen waarover de besluitvorming nog plaats moet vinden. Voor de jaarrekening 2024 heeft deze constatering geen impact, daar er geen project specifieke risico's zijn geformuleerd voor de projecten waar een winstname is gerealiseerd in 2024.

Wij adviseren derhalve om de risicoanalyse te evalueren en waar nodig te herzien zodat hier enkel project specifieke risico's in opgenomen zijn en deze daarmee ook voldoet aan de vereisten vanuit het BBV.

4.2 Grondexploitaties

Reserve weerstandsvermogen grondexploitaties en omslagrente

Reserve weerstandsvermogen grondexploitaties

De reserve weerstandsvermogen grondexploitaties heeft als doel het opvangen van risico's die niet in grondexploitaties zijn afgedekt. De omvang van de reserve weerstandsvermogen grondexploitaties is relatief hoog. De omvang hiervan bedraagt ultimo 2024 € 8,5 miljoen ten opzichte van de reguliere reserve weerstandsvermogen van € 12,1 miljoen.

De omvang van de reserve wordt bepaald op basis van de IFLO-norm (Inspectie Financiën Lagere Overheden). Hierbij is de omvang gelijk aan 10% van de positieve boekwaarden plus 10% van de nog te realiseren kosten. Veel lagere overheden hanteren deze norm als een praktische manier om het minimaal benodigde weerstandsvermogen te bepalen. Het is hierbij wel van belang om te benadrukken dat de IFLO-norm slechts een beperkt beeld geeft van de werkelijke risico’s.

Bij het bepalen van de omvang van de reserve weerstandsvermogen grondexploitaties dient derhalve de omvang van de project specifieke risico's in acht genomen te worden om dit met elkaar te staven. Momenteel heeft de gemeente Assen een totaal aan project specifieke risico's geformuleerd van circa € 4,4 miljoen. Op basis hiervan lijkt te omvang van de reserve weerstandsvermogen grondexploitaties over volledig te zijn.

Wij adviseren u dan ook om de omvang van de reserve weerstandsvermogen grondexploitaties te evalueren aan de hand van de werkelijk aanwezige risico's binnen de grondexploitaties.

Omslagrente

De gemeente Assen heeft voor de jaarrekening 2024 vrijwillig de notitie rente 2023 van het BBV toegepast wat inhoudt dat de omslagrente die wordt gehanteerd voor de berekening van de toe te rekenen rente in de jaarrekening ook wordt toegerekend over de boekwaarde van de grondexploitaties per 1 januari van het betreffende boekjaar.

Deze voorgecalculeerde omslagrente bedroeg 1,8%. Vanuit de renteparagraaf is geconstateerd dat de werkelijke rente meer dan 25% afweek van deze begrote rente. Op grond van het BBV is correctie in dit geval verplicht en is dit aangepast in de jaarrekening van Assen. Als gevolg hiervan is de omslagrente in de jaarrekening van 2024 gecorrigeerd naar 1%. Voor de komende jaren wordt een meerjarig gemiddelde gehanteerd van 1,6%.

Wij adviseren u om tussentijds de renteresultaten te monitoren zodat vroegtijdig kan worden bijgestuurd indien nodig.

4.3 Rechtmatigheidsverantwoording

1/4

Status wijziging wet- en regelgeving

Het wetgevingstraject rondom de rechtmatigheidsverantwoording is voor gemeenten afgerond op 21 maart 2025. De wijzigingen in de BADO-notitie gaan in voor verantwoordingen over het begrotingsjaar 2025. Voor de verantwoording over begrotingsjaar 2024 wordt nog de uitwerking uit NBA Alert 48 2.0 gevolgd. Aan de hand van te onderkennen scenario's / omstandigheden zijn in NBA Alert 48 2.0 aanwijzingen opgenomen voor de uitvoering van de accountantscontrole van de jaarrekening en de oordeelsvorming in de controleverklaring. Naar aanleiding van de afgeronde wijzigingen in het BBV wijzigt vanaf boekjaar 2025 het maximum van de door de raad vastgestelde verantwoordingen naar 2% (was 3%). De omvangsbasis van de verantwoordingsgrens wijzigt naar de totale lasten, exclusief de toevoegingen aan de reserves. De gemeenteraad zal in 2025 opnieuw de financiële verordening moeten vaststellen.

In oktober 2024 is de kadernota rechtmatigheid geactualiseerd. De actualisatie leidt voor de gemeente Assen beperkt tot wijzigingen ten opzichte van vorig jaar. De belangrijkste wijziging betreft een tekstuele aanpassing in de modelverordening ten aanzien van de geconstateerde bevindingen, specifiek in relatie tot de omvang van niet rechtmatig tot stand gekomen verantwoorde baten, lasten en balansmutaties en welk deel acceptabel is op basis van de vastgestelde afspraken.

Strekking van de rechtmatigheidsverantwoording van de gemeente Assen

De raad van de gemeente Assen heeft de verantwoordingsgrens bepaald op 1% van de totale lasten inclusief de dotaties aan de reserves en de verantwoordingsgrens is daarmee bepaald op € 4.389.590. Blijkens de rechtmatigheidsverantwoording stelt het college van de gemeente Assen vast dat de omvang van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties die niet rechtmatig tot stand zijn gekomen € 58.581.000 bedraagt. Dit is hoger dan de daarvoor gestelde verantwoordingsgrens van € 4.389.590. Van de niet rechtmatig tot stand gekomen verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties is volgens het college van de gemeente Assen overigens een bedrag van € 18.514.000 acceptabel op basis van door de gemeenteraad vastgestelde afspraken. De door het college gerapporteerde afwijkingen kunnen als volgt worden samengevat:

BEVINDINGEN IN HET KADER VAN RECHTMATIGHEID				
Onrechtmatigheden	**Acceptabel** (in €)	**Niet-acceptabel** (in €)	**Totaal afwijkingen** (in €)	**Onduidelijkheden** (in €)
Voorwaardencriterium	0	8.418.000	8.418.000	0
Begrotingscriterium	18.514.000	31.649.000	50.163.000	0
Misbruik en oneigenlijk gebruik criterium	0	0	0	0
TOTAAL	**18.514.000**	**40.067.000**	**58.581.000**	**0**
Verantwoordingsgrens (1%)	4.389.590			
Rapportagegrens	150.000			

4.3 Rechtmatigheidsverantwoording

2/4

Onze bevindingen bij de rechtmatigheidsverantwoording en paragraaf bedrijfsvoering van de gemeente Assen

Het is onze rol om de getrouwheid van de rechtmatigheidsverantwoording in de jaarrekening 2024 van de gemeente Assen te controleren. Wij hebben vastgesteld dat de rechtmatigheidsverantwoording in uw jaarrekening een getrouw beeld geeft. Onze controle richt zich op het bepalen of de opsomming van de onrechtmatigheden door het college toereikend is onderbouwd. De rechtmatigheidsverantwoording in de jaarrekening richt zich op een drietal criteria die wij hieronder nader hebben toegelicht. Voor de SiSa-bijlage heeft het college negen rechtmatigheidscriteria in acht genomen. Hierbij stellen wij vast of de rechtmatigheidsverantwoording is opgesteld in overeenstemming met de afspraken die gemaakt zijn tussen de gemeenteraad en het college. Deze afspraken zijn vastgelegd in het normenkader van de gemeente Assen, dat d.d. 28 november 2024 door de gemeenteraad is vastgesteld, en de financiële verordening.

Bij de uitvoering van onze werkzaamheden hebben wij vastgesteld dat de organisatie toereikende werkzaamheden heeft uitgevoerd om de opsomming van de onrechtmatigheden in de rechtmatigheidsverantwoording te onderbouwen.

De paragraaf bedrijfsvoering is onderdeel van het jaarverslag. Wij hebben deze paragraaf gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of deze paragraaf materiële afwijkingen bevat. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden van de rechtmatigheidsverantwoording in de jaarrekening. Op grond van onze werkzaamheden zijn wij van mening dat de paragraaf bedrijfsvoering verenigbaar is met de jaarrekening en geen materiële afwijkingen bevat.

De gemeente Assen heeft voor elk van de relevante processen acties geformuleerd om rechtmatigheids-fouten in de toekomst te voorkomen. Op basis van ons inzicht in de processen en interne beheersingsmaatregelen zijn de vervolgacties passend om dergelijke rechtmatigheidsfouten in de toekomst te verminderen en uiteindelijk te voorkomen, belangrijkste element hierin is dat de financiële verordening aangepast zal worden op het gebied van tijdigheid zodat deze beter aansluit op de wijze waarop Assen haar planning & control cyclus heeft ingeregeld.

De gemeente Assen heeft gerapporteerd over de naleving van niet-financiële onrechtmatigheid in het kader van de wet Fido. Deze normen worden door de gemeente nageleefd.

4.3 Rechtmatigheidsverantwoording

3/4

Voorwaardencriterium

Het college toetst bij de uitvoering van haar controlewerkzaamheden of bij de uitvoering van financiële beheershandelingen binnen de geldende wet- en regelgeving is gehandeld. De relevante wet- en regelgeving is tussen het college en de raad afgestemd door middel van het normenkader. Het voorwaardencriterium is met name relevant bij de processen: subsidieverstrekkingen, uitkeringen in geld, verbonden partijen en aanbestedingen. Indien is vast komen te staan dat de gemeente niet aan het voorwaardencriterium heeft voldaan is sprake van een onrechtmatigheid.

Europese aanbestedingen

In het kader van de rechtmatigheidsverantwoording 2024 heeft het college de juiste toepassing van de Europese aanbestedingsrichtlijnen gecontroleerd aan de hand van een zogenaamde spendanalyse. Over 2024 blijkt uit de spendanalyse een totaal aan onrechtmatigheden van € 8.189.000. Deze afwijking is als volgt opgebouwd:

(x €1.000)	BEDRAG
Afwijkingen vanuit 2023 die doorlopen in 2024	3.211
Nieuwe afwijkingen met ingang van 2024	4.978
TOTAAL	**8.189**

Zoals in de tabel is te lezen bestaan de afwijkingen grotendeels uit nieuwe afwijkingen welke in het boekjaar 2024 zijn ontstaan. De omvang van de afwijkingen welke doorlopen vanuit volgend jaar is duidelijk lager dan het totaal aan onrechtmatigheden binnen het voorwaardencriterium met betrekking tot Europese aanbestedingen in 2023 (€ 6,9 miljoen). Opvallend is dat in 2024 een nieuwe onrechtmatigheid is vastgesteld op basis van bevindingen vanuit de interne controles van € 4,8 miljoen die samenhangt met de toekenning van individuele voorzieningen via het samenwerkingsverband NMD. Doordat voor deze zorgleveringen overeenkomsten zijn gesloten buiten de raamcontracten vanuit de NMD-samenwerking, zijn deze bestedingen onrechtmatig verstrekt. Zie tevens onze management letter 2024 voor een nadere toelichting hierop.

In de paragraaf bedrijfsvoering schrijft u te blijven doorgaan met het vergroten van het bewustzijn rondom het aanbestedingsproces binnen de organisatie en hoe hierin te handelen, alsook het verder versterken van de interne controles. De omvang van de afwijkingen vanuit 2023 die doorlopen in 2024 ten opzichte van de totale omvang onrechtmatigheden binnen het voorwaardencriterium met betrekking tot Europese aanbestedingen in 2023 laat al zien dat de beheersmaatregelen effect hebben. Ook de constatering van de nieuwe onrechtmatigheid ten aanzien van de individuele overeenkomsten binnen het sociaal domein laten de werken van de interne controles zien. Wij beamen dan ook het belang van deze verbeterpunten binnen het proces.

4.3 Rechtmatigheidsverantwoording

4/4

Begrotingscriterium

Het begrotingscriterium richt zich op het budgetrecht van de raad. Overschrijdingen van de lasten en overschrijdingen van investeringsbudgetten (kredieten) zijn op basis van de Gemeentewet onrechtmatig. Het totaal van de begrotingsonrechtmatigheden van gemeente Assen heeft de verantwoordingsgrens overschreden en het college heeft het totaal van de begrotingsonrechtmatigheden à € 50.163.000 opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording. De begrotingsonrechtmatigheden ten aanzien van de overschrijding lasten programma's à € 18.514.000 zijn op basis van de afspraken tussen college en raad in de financiële verordening acceptabel en deze zijn door het college in de toelichting (hoofdstuk 5 van de jaarrekening) nader uitgewerkt. De begrotingsonrechtmatigheden ten aanzien van de overschrijding investeringsbudgetten à € 299.000 zijn op basis van de afspraken tussen college en raad in de financiële verordening niet acceptabel en deze zijn door het college (nader) uitgewerkt in de rechtmatigheidsverantwoording en in de paragraaf bedrijfsvoering.

Overschrijdingen van baten en/of onderschrijdingen van lasten en baten en investeringsbudgetten (kredieten) zijn op zichzelf niet onrechtmatig. Deze zijn echter wel onrechtmatig als deze niet tijdig tot een begrotingswijziging hebben geleid of te laat aan de raad zijn gemeld. Het college en de raad hebben door middel van de financiële verordening afspraken gemaakt over wanneer overschrijdingen van baten en/of onderschrijdingen van lasten en baten en investeringsbudgetten (kredieten) in een begrotingswijziging aan de raad voorgelegd moeten worden. Het college van gemeente Assen heeft niet alle overschrijdingen van baten en/of onderschrijdingen van lasten en baten en investeringsbudgetten (kredieten) tijdig aan de raad voorgelegd waardoor een begrotingsonrechtmatigheid van € 31.350.000 in de rechtmatigheidsverantwoording opgenomen is.

Subsidieverstrekkingen

In 2024 is een bedrag van circa € 198.000 aan formele onrechtmatigheden verantwoord in de paragraaf bedrijfsvoering (2023: € 475.000). Vanuit de interne controles is geconstateerd dat er diverse subsidies zijn verstrekt zonder dat hier sprake is van een formeel juridische grondslag doordat deze zijn verstrekt zonder beschikking, hierbij plafondbedragen zijn overschreden of op incidentele basis zijn verstrekt voor een periode van meer dan vier opeenvolgende jaren. Als gevolg hiervan wordt niet voldaan aan het geldende normenkader van de gemeente Assen en zijn de desbetreffende subsidies formeel onrechtmatig. Om deze reden is deze onrechtmatigheid niet opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording maar enkel toegelicht in de paragraaf bedrijfsvoering. U geeft hierbij aan verder te blijven inzetten op terugdringing door een strakke controle op het verlenings- en beschikkingsproces. Wij onderschrijven het belang hiervan.

Misbruik en oneigenlijk gebruik criterium

Als laatste dient het college een uitspraak te doen over de naleving van bepalingen die in wet- en regelgeving zijn opgenomen met betrekking tot misbruik en oneigenlijk gebruik. Hiervoor stelt het college vast welke verplichte handhaving noodzakelijk is en welke maatregelen binnen de gemeente genomen zijn om dit te kunnen uitvoeren. Tevens stelt het college vast of de getroffen maatregelen werken. Indien geconstateerd wordt dat beleid niet bestaat of niet wordt nageleefd dan wordt dit toegelicht in de paragraaf bedrijfsvoering.

Alleen daadwerkelijke afwijkingen als gevolg van misbruik worden opgenomen in de paragraaf bedrijfsvoering. Dit is niet het geval geweest in 2024.

4.4 Voorzieningen

Voorziening groot onderhoud

Aanleiding

In 2022 is geconstateerd dat een geactualiseerd beheerplan ontbrak voor de gevormde voorzieningen groot onderhoud. Hierdoor ontbrak op basis van het BBV de grondslag voor deze voorzieningen en zijn deze toegevoegd aan een bestemmingreserve groot onderhoud middels resultaatsbestemming.

De onderhoudsramingen zijn in 2023 geactualiseerd naar aanleiding van nieuwe inspecties uitgevoerd door Planon. Hiermee was opnieuw voldaan aan de voorwaarde in het BBV voor het vormen van een onderhoudsvoorziening.

Wij zijn gedurende de controle van de jaarrekening 2024 in overleg gebleven met de organisatie omtrent de vereisten van een voorziening groot onderhoud. Ook hebben wij de ontwikkelingen benoemd in de management letter die wij in het najaar van 2024 met u hebben gedeeld. Daar hebben wij benoemd dat de realisatie van het onderhoud sterk afwijkt in vergelijking met de raming en hebben wij de gemeente diverse aandachtspunten meegegeven.

Opvolging jaarrekeningcontrole 2024

In 2024 hebben wij diverse overleggen gehad met de gemeente over de voorziening groot onderhoud. Daarnaast hebben wij meerdere gegevensgerichte werkzaamheden uitgevoerd, zoals backtesting; het toetsen van de geraamde onderhoudsuitgaven middels de gerealiseerde onderhoudsuitgaven, de gehanteerde uitgangspunten in het onderhoudsplan getoetst. Hierbij hebben wij geconstateerd dat het uitgevoerde onderhoud over 2024 aanzienlijk achterblijft bij het geraamde onderhoud en dat tevens niet tijdig wordt onttrokken uit de voorziening (matching principe).

Daarnaast hebben wij vastgesteld dat toekomstig onderhoud door de gemeente niet juist weggezet kan worden in de voorziening, waarbij het onduidelijk is in welk jaar het onderhoud daadwerkelijk uitgevoerd gaat worden. Ook constateren wij dat prijzen van uitgevoerd onderhoud en geraamd onderhoud niet in alle gevallen aansluit op ontvangen facturen / offertes waardoor er op dit vlak ook geen zekerheid is ten aanzien van de juistheid van de voorziening.

Wij concluderen daarom dat de uitgangspunten in de initieel opgenomen voorziening groot onderhoud geen geschikte basis vormt voor een voorziening groot onderhoud. Wij hebben in overleg met uw organisatie besloten dat de onderhoudsvoorziening daarom niet kon worden behouden en definitief vrij dient te vallen.

Zoals ook bij de aandachtspunten 2025 in paragraaf 2.4 is opgenomen, is de vrijval van de voorziening als nog te bestemmen resultaat verwerkt in de reserve groot onderhoud.

Hierbij merken wij op dat het BBV alleen de mogelijkheid om onderhoudslasten structureel te egaliseren via een voorziening (artikel 44 lid 1c BBV). Het BBV biedt niet de mogelijkheid om onderhoudslasten structureel via een bestemmingsreserve te egaliseren. Het is voor Assen toegestaan om bestemmingsreserve aan te houden voor groot onderhoud, zoals ook wordt gedaan ten aanzien van de civiele kunstwerken.

Voorziening rioolbeheer op basis van het GWRP

Het Gemeentelijk Water en Rioleringsplan (GWRP) is afkomstig uit 2019 en ziet toe op de periode 2019-2024. Voor het vormen van een voorziening riolering conform Artikel 44, lid 1c BBV is het noodzakelijk dat deze voldoende is onderbouwd middels een plan. Voor 2025 is hebben wij begrepen dat het nieuwe GWRP reeds is vastgesteld.

4.5 BBV, WNT en SiSa

1/3

Bevindingen ten aanzien van naleving van de wettelijke verslaggevingsregels (BBV)

Wij hebben vastgesteld dat gemeente Assen de wettelijke verslagleggingsregels (BBV) heeft nageleefd.

Observaties informatiewaarde jaarverslag

Wij hebben vastgesteld, op grond van de verkregen informatie in onze controle, dat de jaarrekening en het jaarverslag verenigbaar zijn en voldoen aan de eisen in de BBV voor de vorm en inhoud van het jaarverslag.

Het jaarverslag biedt voldoende informatie over de realisatie ten opzichte van de uitgangspunten van het beleid. In de basis is de kwaliteit van het jaarverslag voldoende.

De paragraaf 'Bedrijfsvoering' geeft te weinig inzicht in frauderisico's en -gevallen

In onze controleverklaring hebben wij gerapporteerd over de risico-inschatting, onze verrichte werkzaamheden en materiële bevindingen ten aanzien van fraude. Wij hebben aandacht besteed aan de toelichtingen die de gemeente Assen heeft opgenomen in de paragraaf 'Bedrijfsvoering'. Wij vinden dat de toelichting inzake fraude nu alleen ingaat op de verrichte acties en geconstateerde meldingen, maar minder op de risico's en de beheersingsmaatregelen en in hoeverre er fraudegevallen zijn geweest. Hiermee biedt dit te weinig inzicht.

De paragraaf 'Weerstandsvermogen en risicobeheersing' geeft voldoende inzicht in het vermogen om risico's uit de reguliere bedrijfsvoering financieel op te vangen

Naast het onderwerp fraude hebben wij in onze controleverklaring gerapporteerd over het vermogen van gemeente Assen om risico's uit de reguliere bedrijfsvoering financieel op te vangen. Gemeente Assen heeft in de paragraaf 'Weerstandsvermogen en risicobeheersing' een beschrijving van de risico's en de totstandkoming en omvang van het weerstandsvermogen opgenomen.

Naleving van de (publicatieverplichtingen) WNT

De Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) is met ingang van 2013 van toepassing. Doelstelling van de wet is te verhinderen dat instellingen in de publieke en semipublieke sectoren rechtens in staat zijn bovenmatige bezoldigingen toe te kennen. Voor gemeenten geldt dat de gemeentesecretaris en de griffier als topfunctionaris worden aangemerkt. De algemene bezoldiging voor een topfunctionaris mag voor 2024 niet meer bedragen dan € 233.000 per jaar. De externe accountant is belast met de controle op de naleving van de WNT door de instelling. Overschrijding van de bezoldigingsnorm wordt aangemerkt als een onverschuldigde betaling, die door de topfunctionaris terugbetaald moet worden aan de instelling. Gebeurt dit niet, dan is BDO als accountant wettelijk verplicht om bij het ministerie melding te doen van deze onverschuldigde betaling. Wij hebben tevens een meldingsplicht indien u geen of onjuiste gegevens heeft gepubliceerd in de jaarrekening. Wij hebben vastgesteld dat de bezoldigingen over 2024 van de gemeente Assen niet strijdig zijn met de WNT en dat de jaarrekening 2024 van de gemeente Assen voldoet aan de publicatieverplichtingen van de WNT.

4.5 BBV, WNT en SiSa

2/3

SiSa-bijlage

Wij hebben de in de SiSa-bijlage van de jaarrekening 2024 genoemde specifieke uitkeringen gecontroleerd met inachtneming van de Nota verwachting accountantscontrole SiSa 2024. Op grond van ons onderzoek hebben wij bij uw specifieke uitkeringen fouten en/of onzekerheden geconstateerd die de voor SiSa geldende rapporteringstolerantie overschrijden. Zie tevens 5.1.

In bijlage 1 van de Nota Verwachtingen Accountantscontrole 2024 wordt ingegaan op de Wet Inburgering 2021. Vanaf 1 januari 2022 is het nieuwe inburgeringsstelsel ingegaan waarin de Wet Inburgering 2021 wordt uitgevoerd door gemeenten en verantwoord in de SiSa-bijlage 2024. Uit onze werkzaamheden ten aanzien van de bestedingen 2024 en opvolging IB-signalen uit eerdere jaren volgen geen controleverschillen en/of onzekerheden. In opzet zijn voldoende maatregelen opgenomen om het M&O-risico te mitigeren.

Er is een geformaliseerd M&O-beleid aanwezig conform de rechtmatigheidsvoorschriften van VNG, Divosa en het Ministerie van SZW. De opvolging van de IB-signalen vinden conform het vastgestelde beleid plaats. Aangezien de Wet Inburgering 2021 wordt uitgevoerd door WPDA is door BDO niet zelf vastgesteld dat aan desbetreffende vereisten is voldaan, de accountant van WPDA dient hierover te rapporteren in haar accountantsverslag. Wel wordt, met uitvoer van de G10-regeling, door de gemeente Assen het gemeentelijk deel van de Wet inburgering uitgevoerd.

Wij zien een landelijke trend dat Ministeries steeds vaker een Specifieke regeling kiezen voor het verstrekken van subsidies aan decentrale overheden. Het aantal SiSa-regelingen is daardoor exponentieel toegenomen. Dit geeft een hoge druk op de organisatie binnen gemeente Assen, andere gemeenten en decentrale overheden en de accountantskantoren.

SiSa bevindingen gerapporteerd door WPDA

Energietoeslag

Uit dossiercontroles zijn bevindingen naar voren gekomen ten aanzien van de verstrekte energietoeslag door WPDA. In het gemeentelijk beleid van WPDA is voor het aanvragen van deze energietoeslag gekozen voor een minimale bewijslast. Hierdoor is niet met zekerheid vast te stellen of alle betalingen rechtmatig hebben plaatsgevonden. De bevinding die hieruit naar voren komt bedraagt voor gemeente Assen € 229.000.

4.5 BBV, WNT en SiSa

3/3

SiSa bevindingen balansposten uitkeringen

Vaak worden SiSa-uitkeringen volledig bevoorschot vanuit het Rijk. Deze voorschotten worden als vooruit ontvangen opgenomen aan de creditzijde van de balans. Wanneer de middelen aan het specifieke doel worden besteed, worden deze in mindering gebracht op de vooruit ontvangen bedragen.

Vanuit de controle hebben wij volgende verschillen geconstateerd, die niet in de jaarrekening zijn gecorrigeerd:

Vordering uitkering stimulering sport: bij deze regeling is meer besteed dan is verleend vanuit het Rijk aan de gemeente. Het verschil is opgenomen als vordering. Gezien de grondslag voor deze vordering ontbreekt is dit onterecht.

Vooruit ontvangen middelen vastgoedtransitie residentiële jeugdhulp: de middelen die de gemeente heeft ontvangen zijn in 2024 uitgekeerd aan een partij die de uitvoering in 2025 zal doen. Hiertoe had een post vooruit ontvangen middelen Rijk en vooruitbetaalde subsidie aan deze partij moeten worden opgenomen. In plaats daarvan zijn onterecht de baten en lasten die verband houden met deze middelen reeds onterecht in 2024 verantwoord. Deze bevinding heeft geen invloed op het resultaat, gezien het zowel de baten als lasten raakt.

Beide bevindingen raken de SiSa-verantwoording zelf niet.

Verantwoording bestedingen regeling E87B tijdelijke regeling stimuleren maatregelen tweede fase Deltaprogramma zoetwater

In 2024 is in de SiSa-verantwoording onder indicatoren E87B/03, E87B/04, E87B/05 en E87B/06 zowel de besteding 2024 als 2022 en 2023 verantwoord. Dit is in overleg met een functionaris van de uitkeringsverstrekker Provincie Drenthe gedaan, onder voorbehoud van vermelding van de bestedingen per periode in het accountantsverslag.

De bestedingen per periode zijn als volgt opgebouwd:

Periode	2022	2023	2024	Cumulatief
Totale besteding	1.435.018	299.538	1.100.443	2.834.999
Eigen bijdrage	1.076.264	224.654	825.332	2.126.249

Toelichting balans uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel

Conform het BBV dient per uitkering met een specifiek bestedingsdoel het verloop van het jaar van de ontvangen voorschotbedragen en nog te ontvangen voorschotbedragen te worden toegelicht. Wij hebben geconstateerd dat dit niet voor iedere uitkering met een specifiek bestedingsdoel is gebeurd in de jaarrekening. Ook is het opgenomen verloop niet in alle gevallen conform de ontvangen en vrijgevallen bedragen of de terugbetalingen die toezien op de uitkering.

5. Bijlagen

5.1 Bevindingen SiSa-bijlage

5.1 Bevindingen SiSa-bijlage

Inleiding

Bij de jaarrekening wordt als bijlage de SiSa-verantwoording toegevoegd. De gemeente Assen heeft de rechtmatige totstandkoming van de SiSa-bijlage getoetst. In onderstaande tabel zijn de te rapporteren bevindingen opgenomen:

Op grond van het Besluit accountantscontrole decentrale overheden, artikel 5, lid 4, rapporteren wij in dit rapport over de fouten en onzekerheden van de specifieke uitkeringen die in 2024 in het kader van SiSa worden verantwoord. Per regeling is aangegeven of, en zo ja welke financiële fouten of onzekerheden zijn geconstateerd.

STREKKING CONTROLEVERKLARING 2024	
Strekking controleverklaring getrouwheid (jaarrekening)	Goedkeurend
Strekking controleverklaring rechtmatigheid (SiSa-bijlage)	Goedkeurend

NR.	SPECIFIEKE UITKERING OF OVERIG	FOUT OF ONZEKERHEID	FINANCIËLE OMVANG IN €	TOELICHTING FOUT/ONZEKERHEID
B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek	Fout / onzekerheid		
C92	Regeling specifieke uitkering Informatiepunten Digitale Overheid	Fout / onzekerheid		
D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2023-2026 (OAB)	Fout / onzekerheid		
D12	Regionale meld- en coördinatiefunctie	Fout / onzekerheid		
D14	Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen	Fout / onzekerheid		
D21	Specifieke uitkering Impuls Jongerencultuur	Fout / onzekerheid		
D23	Regeling eenmalige specifieke uitkering en subsidies lokale bibliotheekvoorzieningen	Fout / onzekerheid		
E44B	Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021-2027 (SiSa tussen medeoverheden)	Fout / onzekerheid		
E81	Regeling specifieke uitkering OV-ambassadeurprojecten 2022	Fout / onzekerheid		
E84	Regeling stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2022-2023	Fout / onzekerheid		

Link naar tabel van fouten en onzekerheden SiSa 2024: Definitief - Tabel van fouten en onzekerheden - versie 7 januari 2025 | Circulaire | Rijksoverheid.nl

5.1 Bevindingen SiSa-bijlage

NR.	SPECIFIEKE UITKERING OF OVERIG	FOUT OF ONZEKERHEID	FINANCIËLE OMVANG IN €	TOELICHTING FOUT/ONZEKERHEID
E87B	Tijdelijke regeling stimuleren maatregelen tweede fase Deltaprogramma zoetwater (SiSa tussen medeoverheden)	Fout / onzekerheid		
G10	Wet inburgering_ gemeentedeel 2024	Fout / onzekerheid		
G12	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar T_ gemeentedeel 2024	Fout / onzekerheid		
G12	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar T_gemeentedeel 2024	Fout / onzekerheid		
G12	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar T_gemeentedeel 2024	Fout / onzekerheid		
G12A	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar 2023	Fout / onzekerheid		
G12A	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar 2023	Fout / onzekerheid		
G13	Besteding/baten onderwijsroute_gemeentedeel 2024	Fout / onzekerheid		
G13	Bestedingen/baten overige voorzieningen_ gemeentedeel 2024	Fout / onzekerheid		
G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2024	Fout / onzekerheid		
G2	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire gebundelde uitkering Participatiewet in jaar T_gemeentedeel 2024	Fout / onzekerheid		
G2	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffairegebundelde uitkering Participatiewet in jaar T_gemeentedeel 2024	Fout / onzekerheid		
G2A	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_totaal 2023	Fout / onzekerheid	632.000	Onzekerheid met betrekking tot het onvoldoende toetsen op het voldoen aan de re-integratie verplichtingen door partners van uitkeringsgerechtigden.

5.1 Bevindingen SiSa-bijlage

NR.	SPECIFIEKE UITKERING OF OVERIG	FOUT OF ONZEKERHEID	FINANCIËLE OMVANG IN €	TOELICHTING FOUT/ONZEKERHEID
G2A	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire gebundelde uitkering Participatiewet_totaal 2023	Fout / onzekerheid		
G3	BBZ vanaf 2020 - Gederfde baten die voorvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar T_gemeentedeel 2024	Fout / onzekerheid		
G3	BBZ vóór 2020 - Gederfde baten die voorvloeien uit kwijtschelden schulden in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire levensonderhoud BBZ in jaar T (exclusief BOB)_gemeentedeel 2024	Fout / onzekerheid		
G3	BBZ vóór 2020 - Gederfde baten die voorvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BOB in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar T_gemeentedeel 2024	Fout / onzekerheid		
G3	BBZ vóór 2020 - Gederfde baten die voorvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in jaar T (exclusief BOB)_gemeentedeel 2024	Fout / onzekerheid		
G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004_gemeentedeel 2024	Fout / onzekerheid		
G3A	BBZ vanaf 2020 - Gederfde baten die voorvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar 2023	Fout / onzekerheid		
G3A	BBZ vóór 2020 - Gederfde baten die voorvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BOB in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar 2023	Fout / onzekerheid		
G3A	BBZ vóór 2020 - Gederfde baten die voorvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar T-1 (exclusief BOB)_ totaal 2023	Fout / onzekerheid		
G3A	BBZ vóór 2020 - Gederfde baten die voorvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar T-1 (exclusief BOB)_totaal 2023	Fout / onzekerheid		

5.1 Bevindingen SiSa-bijlage

NR.	SPECIFIEKE UITKERING OF OVERIG	FOUT OF ONZEKERHEID	FINANCIËLE OMVANG IN €	TOELICHTING FOUT/ONZEKERHEID
G4	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire - gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud in jaar T_gemeentedeel 2024	Fout / onzekerheid		
G4	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire - gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekking in jaar T_gemeentedeel 2024	Fout / onzekerheid		
G4	Tozo 1_belangrijke rechtmatigheidseisen _gemeentedeel 2024	Fout / onzekerheid		
G4	Tozo 1_fundamentele rechtmatigheidseisen _gemeentedeel 2024	Fout / onzekerheid		
G4	Tozo 2_gemeentedeel 2024	Fout / onzekerheid		
G4	Tozo 3_gemeentedeel 2024	Fout / onzekerheid		
G4	Tozo 4_gemeentedeel 2024	Fout / onzekerheid		
G4	Tozo 5_gemeentedeel 2024	Fout / onzekerheid		
G4A	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire - gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud in jaar 2023	Fout / onzekerheid		
G4A	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire - gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekking in jaar 2023	Fout / onzekerheid		
G4A	Tozo 1_belangrijke rechtmatigheidseisen_totaal 2023	Fout / onzekerheid		
G4A	Tozo 1_fundamentele rechtmatigheidseisen_totaal 2023	Fout / onzekerheid		
G4A	Tozo 2_totaal 2023	Fout / onzekerheid		
G4A	Tozo 3_totaal 2023	Fout / onzekerheid		
G4A	Tozo 4_totaal 2023	Fout / onzekerheid		
G4A	Tozo 5_totaal 2023	Fout / onzekerheid		

5.1 Bevindingen SiSa-bijlage

NR.	SPECIFIEKE UITKERING OF OVERIG	FOUT OF ONZEKERHEID	FINANCIËLE OMVANG IN €	TOELICHTING FOUT/ONZEKERHEID
H12	Regeling specifieke uitkering lokale preventieakkoorden of preventieaanpakken	Fout / onzekerheid		
H20	Regeling specifieke uitkering vastgoedtransitie residentiële jeugdhulp 2021	Fout / onzekerheid		
H21	Specifieke uitkering cliëntondersteuning	Fout / onzekerheid		
H30	Specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026	Fout / onzekerheid		
H35B	Specifieke uitkering IZA-doelen 2023-2026	Fout / onzekerheid		
	Specifieke uitkering IZA-doelen 2023-2026	Fout / onzekerheid		
H37	Regeling specifieke uitkering niet beoogde kosten jeugdzorg vanwege verblijf in gemeente	Fout / onzekerheid		
H4	Regeling specifieke uitkering stimulering sport 2024-2025	Fout / onzekerheid		
J209	Meerjarige regeling voor huisvesting aandachtsgroepen	Fout / onzekerheid		
J32	Regeling specifieke uitkering ventilatie in scholen	Fout / onzekerheid		
J55	Aanpak energiearmoede	Fout / onzekerheid		
J56	Regeling huisvesting aandachtsgroepen	Fout / onzekerheid		
J68	Specifieke uitkering aan gemeenten ten behoeve van de huisvesting van vergunninghouders	Fout / onzekerheid		
J9	Specifieke uitkering woningbouwimpuls	Fout / onzekerheid		
J94	Regeling specifieke uitkering verduurzaming slecht geïsoleerde woningen van eigenaar-bewoners en woningen van verenigingen van eigenaars, woonverenigingen en wooncoöperaties in het kader van het Nationaal Isolatieprogramma	Fout / onzekerheid		
K28	Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid	Fout / onzekerheid		
M16	Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne	Fout / onzekerheid		

Wij verwijzen naar de toelichting op de SiSa-bijlage in de jaarrekening 2024 van de gemeente Assen. De gemeente Assen heeft voor indicator 03 van regeling M16 ‘Bekostigingsregeling opvang Ontheemden Oekraïne’ beroep gedaan op de uitzonderingsbepaling, zoals vermeld in de Definitieve Invulwijzer SiSa 2024 – versie 7 januari 2025. Derhalve is voor deze indicator geen bedrag ingevuld in de SiSa-bijlage.

Een ǝɹǝpuɐ kijk op waarde